
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЗДОРОВЧО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДИТЯЧИХ ФУТБОЛЬНИХ КЛУБІВ

Рудольф Сухомлинов

Анотація. Здійснено соціальну оцінку організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку в умовах клубних занять, що передбачала залучення всіх ключових учасників, отримання від них оцінок явища в цілому, його позитивних та негативних сторін, причин, що впливають на його стан, рекомендацій до вдосконалення наявної ситуації. *Мета.* Оцінити стан організаційно-методичного забезпечення, визначити чинники, що лімітують ефективність організації оздоровчо-рекреаційної діяльності та обґрунтувати рекомендації з підвищення ефективності організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку в умовах занять у дитячих футбольних клубах. *Методи.* Теоретичний аналіз спеціальної науково-методичної літератури та документальних матеріалів, анкетування, експертне оцінювання, методи математичної статистики. *Результати.* Встановлено, що традиційні заходи організації оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку в умовах спортивно-оздоровчих та розважальних центрів є адекватними, проте потребують корекції та удосконалення. Визначено чинники, що сприяють ефективному забезпеченню оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей 5–6 років у дитячих футбольних клубах, а також фактори, що лімітують залучення дітей старшого дошкільного віку до участі в оздоровчо-рекреаційних програмах на базі спортивно-розважальних центрів.

Ключові слова: діти дошкільного віку, футбольні клуби, організаційно-методичне забезпечення, оздоровчо-рекреаційна діяльність.

Abstract. Social assessment of the organizational and methodical provision of health related and recreation activities of preschool children in the conditions of club lessons was carried out, envisaging the involvement of all key participants, obtaining from them estimates of the phenomenon as a whole, its positive and negative aspects, the reasons influencing its condition, recommendations to improvement of the current situation. *Objective.* To assess the status of organizational and methodological support, to identify the factors limiting the effectiveness of the organization of health related and recreational activities and to substantiate the recommendations for improving the effectiveness of organizational and methodological provision of health related and recreation activities of preschool children in the conditions of sessions in children's football clubs. *Methods.* Theoretical analysis of special scientific and methodical literature and documentary materials, questionnaires, expert evaluation, methods of mathematical statistics. *Results.* It has been established that traditional measures of organization of health related and recreation activities of preschool children in the conditions of sports and recreation centers and entertainment centers are adequate, require correction and improvement. The factors contributing to the effective provision of health related and recreational activities of children aged 5-6 years in children's football clubs, as well as those limiting the involvement of children of the senior preschool age to participation in health related and recreation programs on the basis of sports and entertainment centers have been determined.

Keywords: preschool children, football clubs, organizational-methodical support, health related and recreation activity.

Вступ. Нині спостерігається стійка тенденція посилення уваги до проблеми підготовки дітей до школи, наступності і системності, тісної взаємодії усіх освітніх інституцій [10, 14]. Вже кілька років поспіль в Україні впроваджується обов'язкова дошкільна освіта для дітей п'ятирічного віку. Важливим завданням реформи освіти є створення умов не лише для зміцнення інтелектуального потенціалу нації, а й для збереження фізичного і психічного здоров'я кожної дитини [9]. Складність цього процесу зумовлена також тією обставиною, що період дошкільного дитинства особливо важливий, оскільки саме у цей час спостерігається активне становлення особистості, яке є фундаментом усього наступного життя людини і визначає її цінності,

життєві вектори, спосіб життя та діяльності, життєву перспективу [10].

Науковці констатують, що на сьогодні лише 2–5 % першокласників можуть бути визнані здоровими, 53–68 % мають різні функціональні відхилення, 30–42 % – хронічні захворювання [4, 7, 11, 13]. Отже, існує нагальна потреба у впровадженні здоров'язберігаючих технологій для дитячого контингенту [1, 3, 8, 9, 11]. Зазначене зумовлює необхідність формулювання пріоритетних завдань сім'ї, закладів дошкільної освіти, позашкільних установ в умовах сьогодення: створення максимально сприятливих умов для покращення показників фізичного та психічного стану дітей [9, 10].

Учені наголошують на певному обмеженні можливостей закладів дошкільної освіти у впровадженні оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей 5–6-го року життя в організації та реалізації оздоровчо-рекреаційних технологій [2, 3, 5, 6, 13]. Зазначається також, що наявні підходи до організації оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей в умовах спортивно-розважальних центрів залишаються недостатньо висвітленими, а існуючі сучасні рекомендації переважно недосконалі й фрагментарні, що зумовлює актуальність подальших досліджень [1, 2].

Дослідження проведено відповідно до плану науково-дослідної роботи НУФВСУ на 2016–2020 рр. згідно з темою кафедри здоров'я, фітнесу та рекреації «Теоретико-методологічні засади оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення» (номер держреєстрації 0116U001630).

Мета дослідження – оцінити стан організаційно-методичного забезпечення, визначити чинники, що лімітують ефективність організації оздоровчо-рекреаційної діяльності, та обґрунтувати рекомендації до підвищення ефективності організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку в умовах занять у дитячих футбольних клубах.

Методи дослідження: теоретичний аналіз спеціальної науково-методичної літератури та документальних матеріалів, соціологічні методи дослідження (анкетування, експертне оцінювання), методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Для отримання найточнішої оцінки стану організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку в умовах клубних занять ми використали метод експертної оцінки, який активно використовується в різних країнах для ефективності певних соціальних програм та заходів, а також впливу цих програм на ті чи інші соціальні групи [4]. Соціальна оцінка організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку в умовах клубних занять передбачала залучення до дослідження всіх ключових учасників, отримання від них оцінок явища в цілому, його позитивних та негативних сторін, причин, які впливають на його стан, рекомендацій до вдосконалення існуючої ситуації. Ключовими учасниками, яких було залучено до опитування, обговорення стану організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку в умовах клубних об'єднань, виступили: 11 експертів – директори (керівники) дошкільних та клубних закладів різної форми власності; науковці – розробники методик та матеріалів для дошкільних навчальних закладів; методисти державних та альтернативних закладів дошкільної освіти;

батьки дітей дошкільного віку (60 осіб), які відвідують клубні об'єднання спортивно-оздоровчого чи розважального характеру; керівники гуртків, інструктори-тренери футбольних дитячих клубів.

Для з'ясування стану і перспектив розвитку оздоровчо-рекреаційних занять на базі футбольних клубів та з метою подальшого планування і вдосконалення їх оздоровчо-рекреаційної діяльності нами було проведено опитування батьків, чії діти відвідують подібні заняття на базі футбольних клубів м. Києва. Середній вік опитаних батьків – $32 \pm 2,5$ року. Їм було запропоновано оцінити за 5-бальною шкалою діяльність клубів за такими параметрами: якість занять, безпека дитини, ставлення педагогів до дитини, оформлення інтер'єру, відповідність обладнання та інвентарю віку дитини тощо, а також загальний ступінь задоволення відвідування дитиною подібних занять.

У результаті опитування було встановлено, що, на думку 15 % ($n = 9$) опитаних, заклад, який відвідує їхня дитина, забезпечує високу якість проведення спортивно-оздоровчих занять. При цьому 40 % ($n = 24$) переконані у належній якості, а 36,7 % ($n = 22$) і 8,3 % ($n = 5$) оцінили якість проведення спортивно-оздоровчих занять як задовільну та незадовільну, відповідно.

Виявлено, що 11,7 % ($n = 7$) батьків вважають, що заклад, який відвідує їхня дитина, забезпечує високий рівень безпеки проведення спортивно-оздоровчих занять, а 38,3 % ($n = 23$) визначили його як належний. Утім більшість батьків, а саме 46,7 % ($n = 28$), засвідчили, що рівень безпеки проведення спортивно-оздоровчих занять у футбольному клубі є достатнім, а 3,3 % ($n = 2$) респондентів оцінили його як задовільний.

Встановлено, що більшість батьків (33,3 % ($n = 20$) та 31,7 % ($n = 19$)) упевнені, що у відвідуваному дитиною закладі створено належний або достатній рівень комфортних умов і сприятливої атмосфери для проведення спортивно-оздоровчих занять. Проте, на жаль, помітна частина батьків, а саме 28,3 % ($n = 17$), розцінили рівень комфортності умов для занять як задовільний і лише 6,7 % повністю задоволені психологічним кліматом, який превалює у футбольному клубі.

Батьки в цілому задоволені послугами футбольних клубів та професійним рівнем інструкторів. Професійним і кваліфікованим вважається інструктор, який уважно ставиться до дітей та викликає в них довіру. Його здатність навчати не включається батьками до переліку професійних якостей. Рейтингова оцінка найбільш значущих факторів показала, що психологічно комфортні умови для перебування дитини у клубі (1,60; 0,87 ум. од.) батьки вважають найважливішим чинником під час вибору спортивно-оздоровчого закладу (табл. 1).

Таблиця 1 – Рейтингове оцінювання батьками найбільш значущих факторів під час вибору спортивно-оздоровчого закладу, n = 60

Чинник	Ранг		
	Середній, $\bar{y}$	Стандартне відхилення, s	Місце у рейтингу
Враховання вікових та психологічних особливостей дітей дошкільного віку	5,95	1,42	6
Заклад сприяє вільному спілкуванню з однолітками та дорослими	4,43	1,49	4
Психологічно комфортні умови для перебування дитини у клубі	1,60	0,87	1
Високий професійний рівень педагогів	2,05	0,89	2
Добре продуманий режим	7,90	2,92	9
Належна організація роботи закладу	4,27	2,36	3
Відповідний стан території та приміщень для занять	8,97	2,20	10
Відповідність інвентарю віку дитини	7,73	2,10	8
Зручне розташування закладу	6,98	1,84	7
Високий рівень матеріально-технічного забезпечення	5,80	1,19	5
Результативна робота зі зміцнення здоров'я дітей	5,95	1,42	6

На друге місце опитувані поставили високий професійний рівень педагогів, поважне ставлення інструкторів до дитини (2,05; 0,89 ум. од.), на третє – належну організацію роботи закладу (4,27; 2,36 ум. од.), а на четверте – добрі стосунки між дітьми у групі, коли заклад сприяє розкутому спілкуванню з однолітками та дорослими (4,43; 1,49 ум. од.). Слід вказати, що такі фактори як належна організація роботи закладу і відповідний стан території та приміщень для занять посіли останні місця в рейтингу, тому що це зумовлено достатнім рівнем задоволення батьків вказаними складовими вибору спортивно-оздоровчого закладу.

Дослідження показало, що за спостереженнями переважної більшості батьків, частка яких 41,7 % (n = 25), у процесі відвідування занять у спортивно-оздоровчому закладі діти почувалися радісно і спокійно. Крім того, 28,3 % респондентів вважають, що у ході занять їхня дитина задоволена і позитивно налаштована. Під час занять у футбольному клубі вільно та легко почувують себе діти 18,3 % (n = 11) опитаних. При цьому 10,0 % (n = 6) вважають, що їхня дитина поводить себе насторожено, а 1,7 % (n = 1) вказали на тривожний стан дитини. Зазначимо, що на-

ше припущення, що діти, батьки яких вказали на насторожений або тривожний стан дитини у процесі відвідування занять у спортивно-оздоровчому закладі, були у футбольному клубі новачками, а, отже, не встигли адаптуватися до занять. Проте, жоден з батьків не засвідчив, що дитина була байдужою і незацікавленою, або роздратованою і агресивною.

Матеріальну базу дитячих футбольних клубів респонденти оцінюють на 3–4 бали: є все необхідне, але багато речей у неналежному стані або застарілі. Насамперед це стосується дитячих роздягалень, меблів, тобто речей не першої необхідності, які оновлюються в останню чергу. Аналіз відповіді батьків, які привели свою дитину до клубу, на запитання «В чому, на вашу думку, проявляється ефект від занять на базі спортивно-оздоровчого закладу?», показав, що вони передовсім зацікавлені в отриманні дітьми задоволення від занять (2,04; 1,35 ум. од.). Крім того, серед першочергових очікувань було вказано на забезпечення фізичного, соціально-емоційного, духовного, інтелектуального благополуччя дітей (2,82; 1,86 ум. од.), успішну адаптацію дитини в колективі (3,22; 1,26 ум. од.) та формування мотивації до занять руховою активністю (3,64; 1,57 ум. од.) (табл. 2). Самі батьки досить часто не покладають на футбольний клуб освітню функцію, їхні очікування від занять на базі футбольних клубів (особливо у чоловіків): привчити дитину до перебуван-

Таблиця 2 – Очікуваний ефект від занять на базі дитячого футбольного клубу, n = 60

Ефект	Ранг		
	Середній, $\bar{y}$	Стандартне відхилення, s	Місце у рейтингу
Успішна адаптація дитини в колективі	3,22	1,26	3
Позитивний вплив колективу на особистість дитини	6,32	1,26	7
Готовність дитини до співпраці	7,15	1,07	8
Отримання дітьми задоволення від занять	2,04	1,35	1
Забезпечення фізичного, соціально-емоційного, духовного, інтелектуального благополуччя	2,82	1,86	2
Формування мотивації до занять руховою активністю	3,64	1,57	4
Підвищення рухової активності	5,45	1,98	6
Покращення показників морфофункціонального стану та фізичної підготовленості	5,37	1,76	5

Таблиця 3 – Рейтингова оцінка мотивів відвідування оздоровчо-рекреаційних занять дітьми дошкільного віку, n = 60

Мотив	Ранг		
	Середній, $\bar{x}$	Стандартне відхилення, s	Місце у рейтингу
Гармонійний розвиток особистості	3,85	1,29	4
Виховання здорової дитини	1,90	1,31	1
Формування у дитини навичок самостійної поведінки	4,52	1,46	5
Розвиток здібностей дитини	2,30	1,08	2
Правильне спілкування дитини в колективі	5,37	0,86	6
Активний відпочинок, розваги	3,07	1,19	3

Таблиця 4 – Рейтингова оцінка причин інтересу дітей дошкільного віку до занять футболом, n = 60

Причина	Ранг		
	Середній, $\bar{x}$	Стандартне відхилення, s	Місце у рейтингу
Інтерес до цього виду оздоровчо-рекреаційної рухової активності	1,85	1,22	1
Забезпечення емоційного, творчого самовираження	5,28	1,26	5
Нервово-психічна розрядка	3,25	1,23	4
Формування рухової культури: тіла, рухів, тілесного здоров'я	6,27	1,02	6
Розумна організація дозвілля, розваги	6,90	1,12	7
Комунікативна компетентність у рамках неформального спілкування	2,48	1,35	2
Самовдосконалення	7,13	0,95	8
Ведення здорового способу життя	2,83	0,85	3

ня у колективі та до дисципліни, а також надійний нагляд за дитиною.

Програмою виховання та навчання у футбольному клубі батьки часто навіть не цікавляться, не вважають її важливим елементом. Крім того, клуб сприймається батьками як буферна зона перед школою, етап для адаптації в плані здоров'я.

У ході дослідження було доведено, що пріоритетними мотивами відвідування оздоровчо-рекреаційних занять дітьми дошкільного віку, на думку батьків, виступають: виховання здорової дитини (1,90; 1,31 ум. од.) – 1-ше місце у рейтингу;

розвиток здібностей дитини (2,30; 1,08 ум. од.) – 2-ге місце; активний відпочинок, розваги (3,07; 1,19 ум. од.) – 3-тє місце (табл. 3).

Ми з'ясували, що інтерес дитини до занять з елементами гри у футбол передовсім зумовлений інтересом до цього виду оздоровчо-рекреаційної рухової активності (1,85; 1,22 ум. од.), комунікативною компетентністю в рамках неформального спілкування (2,48; 1,35 ум. од.), веденням здорового способу життя (2,83; 0,85 ум. од.), а також можливістю нервово-психічної розрядки (3,25; 1,23 ум. од.) (табл. 4).

Варто підкреслити, що рівень організації оздоровчо-рекреаційних занять на базі клубних об'єднань переважна більшість батьків оцінила як належний (38,3 %; n = 23) або достатній (41,7 %; n = 25).

Серед запропонованих рекомендацій для покращення організаційно-методичного забезпечення занять на базі спортивно-оздоровчих комплексів з використанням елементів гри у футбол найбільший відсоток батьків (93,3 %; n = 56) вказали, що слід піклуватися про створення розвиваючого життєвого простору для повноцінного розвитку дитини-дошкільника. Крім того, вони переконані у необхідності залучати їх до участі у спільних заняттях, заходах – 83,3 % (n = 50) учасників опитування. Виявилось, що 81,7 % опитаних зацікавлені у створенні розвиваючого життєвого простору, а 76,7 % (n = 46) акцентували увагу на доцільності проведення занять у цікавих різноманітних формах. Водночас 68,3 % (n = 41) батьків вважають необхідним систематичне підвищення рівня кваліфікації інструкторів.

До вивчення стану проблеми підвищення організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку в умовах дитячих футбольних клубів було залучено 11 експертів – педагогічних працівників закладів дошкільної освіти, керівників оздоровчих центрів, стаж роботи яких 10–20 років мали 27,3 % (n = 3), а 72,7 % (n = 8) – понад 20 років. Виявилось, що з точки зору 18,2 % (n = 2) експертів організаційно-методичне забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку в умовах клубних занять достатньо сформоване, натомість 81,8 % (n = 9) з них вважають, що його варто модернізувати з урахуванням сучасних науково-педагогічних здобутків. Варто вказати: всі опитувані переконані, що традиційні заходи організації оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку в умовах спортивно-оздоровчих та розважальних центрів є адекватними, проте потребують корекції та удосконалення.

У ході дослідження виявилось, що 81,8 % (n = 9) експертів найбільш важливим аспектом, який сприяє ефективній оздоровчо-рекреаційній

Таблиця 5 – Аналіз аспектів, що сприяють ефективному забезпеченню оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку у дитячих футбольних клубах, n = 11

Аспект	Ранг		
	W = 0,88; $\chi^2 = 106,08$; p < 0,01		
	Середній, $\bar{r}$	Стандартне відхилення, s	Місце у рейтингу
Добре продуманий режим (можливість відвідування занять у зручний час)	10,18	1,60	10
Належна організація роботи закладу	10,27	0,65	11
Відповідний стан території та приміщень для занять	10,82	0,40	12
Високий рівень матеріально-технічного забезпечення	8,36	1,69	8
Високий професійний рівень педагогів	2,27	0,65	2
Результативна робота зі зміцнення здоров'я дітей	1,27	0,65	1
Урахування інтересу дітей та батьків до конкретних видів оздоровчо-рекреаційної рухової активності	5,59	1,63	5
Можливість емоційного, творчого самовираження, нервово-психічної розрядки	5,73	0,81	6
Сприяння отриманню дітьми задоволення від занять	5,00	1,18	4
Сприяння розумній організації дозвілля, розваг	5,91	1,70	7
Забезпечення комунікативної компетентності в рамках неформального спілкування	9,91	2,02	9
Формування рухової культури: тіла, рухів, тілесного здоров'я	2,68	0,92	3

діяльності дітей дошкільного віку у дитячих футбольних клубах, вважають результативну роботу зі зміцнення здоров'я дітей, а по 9,1 % (n = 1) – високий професійний рівень педагогів та формування рухової культури дітей. Відповідно до узгодженої думки експертів (W = 0,88; p < 0,05), 1-ше місце у рейтингу позитивних аспектів займає результативна робота зі зміцнення здоров'я дітей (1,27; 0,65), 2-ге – високий професійний рівень педагогів (2,27; 0,65), потім формування рухової культури (2,68; 0,92), а також сприяння отриманню дітьми задоволення від занять (5,0; 1,18) (табл. 5).

Виділяючи наявні негативні сторони існуючого організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку у дитячих футбольних клубах, максимальна част-

ка респондентів, що становила 90,9 % (n = 10), звернула увагу на невідповідність традиційних заходів оздоровчої роботи з дошкільниками сучасним вимогам і такими, що потребують заміни на більш сприятливі для вирішення завдань зміцнення здоров'я, підвищення рівня фізичної підготовленості, своєчасного фізичного і психічного розвитку дитини. Також було встановлено, що серед існуючих несприятливих чинників 81,8 % експертів вважають брак сучасного інформаційного супроводу (n = 9), а 63,6 % (n = 7) опитаних звернули увагу на низький рівень роботи з батьками, організації з ними консультативно-просвітницької роботи.

Аналіз причин, що не сприяють ефективному забезпеченню оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку у дитячих футбольних клубах, засвідчив, що, на думку експертів (W = 0,79; p < 0,05), цей процес гальмує відсутність чіткої системи підвищення мотивації до рухової активності у процесі фізичного виховання у закладах дошкільної освіти (1,91; 1,14). Крім того, лімітуючим чинником успішної діяльності вихованців дитячих футбольних клубів вважають незначну популярність оздоровчо-рекреаційних занять під час організації сімейного дозвілля (2,36; 0,81), відсутність стійкої системи педагогічного контролю у процесі оздоровчо-рекреаційних занять, невизначеність критеріїв оцінювання досягнень дітей дошкільного віку (3,27; 1,49), мало-ефективне дидактичне наповнення програм занять (3,36; 1,50), а також малоефективні форми організації процесу здоров'язбереження у процесі занять на базі футбольних клубів, недостатнє використання наявного потенціалу для збереження і зміцнення здоров'я, формування ціннісного ставлення до здоров'я та здорового способу життя дитини (4,36; 1,43) (табл. 6).

Експертами наголошується, що неналежний педагогічний контроль у процесі занять суттєво впливає на їх ефективність і навіть на безпечність з огляду на низький рівень здоров'я більшості учасників педагогічного процесу. Недостатньо обґрунтованим, на думку експертів, є також використання більшості програм оздоровчо-рекреаційної спрямованості через ігнорування важливих її складових – оцінювання належних умов до впровадження на базі футбольних клубів, скринінгу показників фізичного стану, обґрунтованих критеріїв ефективності тощо. Під час формування рекомендацій, що сприятимуть підвищенню ефективності організаційно-методичного забезпечення рекреаційно-оздоровчої діяльності дитячих футбольних клубів, усі опитувані одноставно вказали на необхідність обґрунтування та розробки відповідних програм для дітей дошкільного віку в умовах клубних занять, важливість застосуван-

Таблиця 6 – Чинники, що лімітують ефективність організації оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку у дитячих футбольних клубах, n=11

Чинник	Ранг		
	W = 0,79; $\chi^2 = 69,09$; p < 0,01		
	Середній, $\bar{x}$	Стандартне відхилення, s	Місце у рейтингу
Незначна популярність оздоровчо-рекреаційних занять під час організації сімейного дозвілля	2,36	0,81	2
Відсутність чіткої системи підвищення мотивації до рухової активності	1,91	1,14	1
Малоефективне дидактичне наповнення програм занять	3,36	1,50	4
Недостатня матеріально-технічна база	6,64	1,29	6
Відсутність стійкої системи педагогічного контролю у процесі оздоровчо-рекреаційних занять	3,27	1,49	3
Малоефективні форми організації процесу здоров'язбереження у процесі занять на базі футбольних клубів	4,36	1,43	5
Невідповідність педагогічних програм віковим і індивідуальним особливостям дітей дошкільного віку; недотримання фізіолого-психологічних вимог до організації занять у дитячих футбольних клубах	7,55	1,21	7
Недостатня кваліфікація науково-педагогічних працівників у питаннях збереження і зміцнення здоров'я дітей	7,82	0,75	9
Недостатній рівень медичного обслуговування, спрямованого переважно тільки на надання екстреної медичної допомоги	7,73	1,42	8

ня в освітній роботі педагогічних інновацій, сучасних психолого-педагогічних технологій, а також впровадження інноваційних технологій, що сприяють підвищенню ефективності умов організації оздоровчо-рекреаційної діяльності на базі клубних об'єднань; актуальність розробки чіткої організаційної моделі та методичного супроводу цієї діяльності на базі дитячого футбольного клубу; доцільність активного використання традиційних

і нетрадиційних форм, методів, засобів фізичного виховання, які сприяли б оптимізації рухового режиму дітей дошкільного віку.

Переважна більшість експертів (90,9 %) рекомендували удосконалювати механізми моніторингу оцінки фізичного стану дітей дошкільного віку шляхом організації їх належної діагностики та контролю, що загострило увагу на ефективності урізноманітнення форм цілеспрямованого оздоровчо-виховного впливу, зокрема шляхом організації індивідуальних занять, проведення гурткової (секційної, студійної) роботи. Крім того, 81,8 % експертів переконані в ефективності активізації взаємодії з батьками, розширення переліку форм роботи з ними та створенні відповідних умов для забезпечення регулярної рухової активності дітей дошкільного віку у цілорічному режимі, а 72,7 % шлях до удосконалення організації оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку в умовах клубних занять вбачають у впровадженні наукових новацій, кращого досвіду з питань фізичного розвитку дітей дошкільного віку в практику роботи дитячих футбольних клубів та родинного виховання.

Висновки. Здійснено соціальну оцінку організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку в умовах клубних занять, що передбачала залучення до дослідження всіх ключових учасників, отримання від них оцінок явища в цілому, його позитивних та негативних сторін, причин, що впливають на його стан, рекомендацій до вдосконалення наявної ситуації. Визначено чинники, що сприяють ефективному забезпеченню оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей 5–6 років у дитячих футбольних клубах, а також фактори, що лімітують залучення дітей старшого дошкільного віку до участі в оздоровчо-рекреаційних програмах на базі спортивно-розважальних центрів. На основі погодженої думки експертів (W = 0,79) обґрунтовано рекомендації до підвищення ефективності організаційно-методичного забезпечення оздоровчо-рекреаційної діяльності дітей дошкільного віку в умовах клубних занять.

Перспективи подальших досліджень. Отримані результати будуть використані у процесі розробки програми оздоровчо-рекреаційних занять дітей дошкільного віку з елементами футболу та під час опрацювання технологічних і методичних умов її реалізації в умовах дитячого футбольного клубу.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє, що відсутній будь-який конфлікт інтересів.

Література

1. Андреева О. В. Технологія розробки рекреаційно-оздоровчих програм у літньому таборі / О. В. Андреева, А. В. Гакман // Слобожан. наук.-спорт. вісн. – 2011. – № 4. – С. 216–219.

2. Андреева О. Організація оздоровчо-рекреаційної рухової активності дітей дошкільного віку в умовах клубних занять / О. Андреева, Р. Сухомлинов // Теорія і методика фіз. виховання і спорту. – 2016. – № 3. – С. 29–32.
3. Андреева О. В. Оцінка доцільності впровадження рекреаційно-оздоровчих технологій в процес фізичного виховання молодших школярів / О. В. Андреева, М. В. Чернявський // Спорт. вісн. Придніпров'я. – 2009. – № 2–3. – С. 17–19.
4. *Діагностика* сектору дошкільної освіти в Україні: Звіт за результатами комплексного дослідження. Режим доступу: http://eura.org.ua/wp-content/uploads/2010/01/ERA_-Діагностика-сектору-дошкільної-освіти_аналітичний-звіт_лютий-20131.pdf
5. Ермакова Ю. Н. Методика фізкультурних занять с дітьми 5–7 лет на основе использования элементов игры в футбол : дис. ... канд. пед. наук / Ю. Н. Ермакова. – 2010. – 182 с.
6. Конох О. Є. Комплексне використання засобів спортивних ігор у підвищенні фізичного стану дітей 5–6 років: дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту / О. Є. Конох. – Запоріжжя, 2014. – 301 с.
7. Москаленко Н. Сучасні підходи до організації фізкультурно-оздоровчої роботи у дошкільних закладах / Н. Москаленко, А. Полякова, Я. Ковров // Спорт. вісн. Придніпров'я. – 2013. – № 1. – С. 40–42.
8. Некрасов Г. Г. Організація процесу фізичного виховання в дошкільному навчальному закладі з цілеспрямованим використанням елементів футболу / Г. Г. Некрасов / http://www.rusnauka.com /3_ANR_2014 /Sport/1_156833.doc.htm
9. Пангелова Н. Є. Формування гармонійно розвиненої особистості дітей дошкільного віку в процесі фізичного виховання : [монографія] / Н. Є. Пангелова. – Переяслав-Хмельницький: ФОП Лукашевич О. М., 2013. – 432 с.
10. Пантюк Т. Підготовка дітей до школи в Україні: суспільнопедагогічний контекст / Т. Пантюк. – Дрогобиц. Ред.-вид. відділ Дрогобиц. ДПУ ім. Івана Франка, 2016. – 504 с.
11. Пасічник В. М. Удосконалення фізичних і розумових здібностей у фізичному вихованні дітей старшого дошкільного віку з використанням інтегрально-розвивальних м'ячів: дис. ... канд. наук. з фіз. виховання і спорту: 24.00.02 / В. М. Пасічник. – Львів, 2014. – 295 с.
12. Петренко Н. Б. Изменение физического и психофизического развития дошкольников с речевыми отклонениями под влиянием занятий с использованием танцевально-коррекционной программы / Н. Б. Петренко, М. М. Филиппов // J. of Education, Health and Sport formerly J. of Health Sci. Poland [Интернет]. 2016;6(10):471-84.
13. Чередніченко П. П. Використання елементів гри у футбол у профілактиці та корекції плоскостопості у дошкільнят / П. П. Чередніченко // Молодь та олімп. рух : тези доп. ІХ Міжнар. наук. конф. молодих учених, 12–13 жовтня 2016 року [Електронний ресурс]. – К., 2016. – С. 233, 234.
14. Andrieieva O. V. Approach to evaluating health level and adaptation possibilities in schoolchildren / O. V. Andrieieva, O. M. Sainchuk // Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports, 2,3-8. <http://dx.doi.org/10.6084/m9.figshare.923507>

References

1. Andrieieva O. V. Technology of elaborating recreation and health related programs in summer camp / O. V. Andrieieva, A. V. Hakman // Slobozhanskyi naukovо-sportyvnyi visnyk. – 2011. – N 4. – P. 216–219.
2. Andrieieva O. Organization of recreation and health related motor activity of preschool children under conditions of club sessions / O. Andrieieva, R. Sukhomlinov // Teoriya i metodyka fizvykhovannia i sportu. – 2016. – N 3. – P. 29–32.
3. Andrieieva O. V. Assessment of the expediency of introducing recreation and health related technologies in the process of physical education of junior schoolchildren / O. V. Andrieieva, M. V. Cherniavskiy // Sportyvnyi visnyk Prydniprovia. – 2009. – N 2–3. – P. 17–19.
4. *Diagnostics* of preschool education sector in Ukraine: Report according to complex study results. Access mode: http://eura.org.ua/wp-content/uploads/2010/01/ERA_-Diagnostics-sector-preschool-education_analytical-report_February-20131.pdf
5. Yermakova Y. N. Methods of physical culture classes with children aged 5–7 years on the basis of using football elements : Dissertation of Ph. D. in Pedagogics / Y. N. Yermakova. – 2010. – 182 p.
6. Konokh O. I. Complex usage of sports games means for improvement physical state of children aged 5–6 years: Dissertation of Ph. D. in Physical Education and Sport / O. I. Konokh. – Zaporizhzhia, 2014. – 301 p.
7. Moskalenko N. Modern approaches to organizing physical culture and health related activity in preschool institutions / N. Moskalenko, A. Polyakova, Y. Kovrov // Sportyvnyi visnyk Prydniprovia. – 2013. – N 1. – P. 40–42.
8. Nekrasov G. G. Organization of physical education process in preschool institution with purposeful usage of football elements / G. G. Nekrasov / http://www.rusnauka.com /3_ANR_2014 /Sport/1_156833.doc.htm
9. Pangelova N. I. Formation of harmoniously developed personality of preschool children during physical education : [monograph] / N. I. Pangelova. – Pereyaslav-Khmelnytsky: FOP Lukashevich O. M., 2013. – 432 p.

10. Pantiuk *T.* Children preparation for school in Ukraine: sociopedagogical context / T. Pantiuk. – Drohobych: Viddil Drohobyt'skoho SPU imeni Ivana Franka, 2016. – 504 p.

11. *Pasichnyk V. M.* Improvement of physical and intellectual capacities in physical education of senior schoolchildren with application of balls: Dissertation of Ph. D. in Physical Education and Sport: 24.00.02 / V. M. Pasichnyk. – Lviv, 2014. – 295 p.

12. *Petrenko N. B.* Change of physical and psychophysical development of schoolchildren with verbal deviations under the impact of sessions with usage of dancing correcting program / N. B. Petrenko, M. M. Filippov // J. of Education, Health and Sport formerly J. of Health Sci. Poland. 2016;6(10):471-84.

13. *Cherednichenko P. P.* Football elements usage in preventing and correcting flatfoot in preschool children / P. P. Cherednichenko // Molod ta olimpiyskyi rukh : tezy dopovidei IX Mizhnarodnoi naukovoï konferentsii molodykh uchnykh, 12–13 October 2016 [Electronic resource]. – Kyiv, 2016. – P. 233, 234.

14. *Andriieva O. V.* Approach to evaluating health level and adaptation possibilities in schoolchildren / O. V. Andriieva, O. M. Sainchuk // Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports, 2,3-8. <http://dx.doi.org/10.6084/m9.figshare.923507>

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Надійшла 21.08.2018